

#29

DECLARACIÓ SOBRE LA SALVAGUARDA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL PER A L'ACCIÓ CLIMÀTICA DEL FÒRUM D'ONG DEL PCI

ICHNGO **FORUM**

CANEMÀS

REVISTA DE
PENSAMENT ASSOCIATIU
I CULTURA POPULAR

NÚMERO 29 | ABRIL DEL 2025

DECLARACIÓ INTERNACIONAL SOBRE PATRIMONI IMMATERIAL I ACCIÓ CLIMÀTICA

Premi BEST 2018 a la societat a una iniciativa de comunicació, concedit per l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya

Entitat acreditada per la UNESCO per la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial

Direcció Antoni Serés

Coordinació Elena Calzada i Guillem Carreras

Consell de redacció Gemma Aguilera, Pere Baltà, Elena Calzada, Guillem Carreras, Oriol Cendra, Enric Cirici, Elena Espuny, Éric Jover, Joan Maluquer, Rosa Maria Provencio i Antoni Serés

Consell Assessor Xesc Alemany, Ramon Arnabat, Elvira Asensi, Victor Baroja, Lluís Bellas, Elena Calzada, Guillem Carreras, David Cao, Anna Costal, Montserrat Garrich, Oriol Lluís Gual, Àngels Mach, Carme Oriol, Maria Antònia Pujol, Rosa Maria Provencio i Antoni Serés

Edita Ens de l'Associacionisme Cultural Català
Carrer València 558, 6è 1a, 08026 Barcelona, el Barcelonès
Tel. (34) 93 269 10 42, www.ens.cat

Disseny gràfic Victor Riba

Traductor al català Albert Lavila

Traductor a l'aranès Grup Àgora

Portada Tenalles al jardí etnobotànic del Museu Terra | Foto: Museu Terra

PVP 5,00 €

Subscripció 20,00 € (2 números)

Publicitat i vendes canemas@ens.cat

Impressió El Tafaner

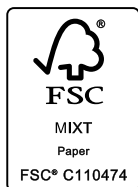
Membre de l'APPEC

ISSN 2014-5519

Dipòsit legal B-4484-2012

Els judicis i opinions expressats en els articles publicats a la revista són exclusivament responsabilitat de l'autor. L'opinió de *Canemàs: revista de pensament associatiu i cultura popular* només s'expressa a l'editorial.

© Ens de l'Associacionisme Cultural Català

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**Diputació
Barcelona**

#DibaOberta

**Ajuntament
de Barcelona**

SUMARI

- 06 **Patrimoni i sostenibilitat, lluites paral·leles**
Rosa M. Provencio
- 07 **Mirar enrere per construir un futur més sostenible**
Carol Duran
- 08 **Declaració sobre la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial per a l'acció climàtica del Fòrum d'ONG del PCI**

- 36 **Patrimòni e sostenibilitat, lutes parallèles**
Rosa Maria Provencio
- 37 **Guardar endarrer entà bastir un futur mès sostenible**
Carol Duran
- 38 **Declaracions sus era sauvaguarda deth patrimoni culturau immateriau entara accion climatica deth Fòrum ONG PCI**

- 64 **Descripció de les fotografies**
- 68 **Descripcion des fotografies**

PATRIMONI I SOSTENIBILITAT, LLUITES PARAL·LELES

ROSA M. PROVENCIO

Presidenta de l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català

Les castanyes que mengem per Tots Sants servien tradicionalment per agafar forces i energia contra els embats del fred. Però, els darrers anys, qui no s'ha trobat que a finals d'octubre pot sortir al carrer amb roba molt fina? És un exemple anecdòtic, però ben clarificador, de la incidència que té el canvi climàtic en el nostre calendari festiu i la celebració de les nostres tradicions.

S'ha fet molta pedagogia sobre els efectes de l'escalfament global, però encara perviu la sensació que és una problemàtica que ens afectarà en el futur. Malauradament, als Països Catalans som ben coneixedors que ja n'estem sofrint les conseqüències. A València, la gota freda de finals d'octubre va causar una tragèdia humana horrible, amb 227 morts. I recordem que, al Principat, el nivell dels embassaments va arribar a baixar molt i molt.

La defensa de la biodiversitat i del patrimoni immaterial estan estrictament vinculades. Són transmissions col·lectives, que afecten decisivament la nostra manera de ser en el món, i que es lleguen generació rere generació. Des de l'ENS de l'Associacionisme Cultural Català

tenim clar que són lluites paral·leles. Per això vam decidir involucrar-nos en el Grup de treball sobre patrimoni cultural immaterial, canvi climàtic i medi ambient del Fòrum d'ONG acreditades per la UNESCO per a la Convenció per a la Salvaguarda del PCI. Com nosaltres, cada vegada són més les entitats culturals que comprenen la vinculació directa entre aquests dos àmbits.

Les onze recomanacions que podeu llegir en aquest monogràfic es poden dividir en dos grans blocs. D'una banda, les mesures per reduir les amenaces que el canvi climàtic provoca en les expressions de patrimoni immaterial —vull destacar, en aquest sentit, la investigació que està duent a terme la Universitat Rovira i Virgili sobre les jornades de calor extrema en les diades castelleres—. I de l'altra, la integració de les polítiques de defensa del PCI en la definició de mesures contra el canvi climàtic.

Entre tots, hem de lluitar contra la globalització cultural i la degradació dels ecosistemes naturals. És la mateixa lluita, la lluita per la vida i la diversitat. Desitjo que tingueu una molt bona lectura.

MIRAR ENRERE PER CONSTRUIR UN FUTUR MÉS SOSTENIBLE

CAROL DURAN

Directora general de Cultura Popular i Associacionisme Cultural

Ja és una evidència que el canvi climàtic afecta les nostres vides, en major grau com més temps passa. Res se n'escapa i tot el que pot contribuir a revertir-lo o bé a pal·liar-ne les conseqüències s'ha de tenir en compte. El patrimoni cultural immaterial pot exercir un paper important com a font de resiliència, recuperació, preparació i prevenció per reduir la vulnerabilitat i l'exposició als riscos associats al canvi climàtic, així com en la mitigació de les emissions de carboni. Alhora, la viabilitat del patrimoni cultural immaterial i dels seus portadors, així com la dels recursos que necessiten, sovint es veu amenaçada pel canvi climàtic, de manera directa o indirecta. Moltes expressions del patrimoni viu serveixen no només per transmetre coneixements sobre el canvi climàtic i el seu impacte en l'entorn, sinó també per modelar una certa relació amb la natura, sovint fomenten nocions de respecte, tutela i connectivitat cap al medi ambient. En són un bon exemple la tècnica de la pedra seca, la pràctica de la transhumància i l'ofici dels raïers, tres expressions del patrimoni cultural immaterial reconegudes per la UNESCO amb presència al nostre país.

Des del Govern de la Generalitat fa temps que fem valdre els coneixements lligats al medi. El Departament de Cultura dona suport a la recerca i manté un contacte permanent amb els servadors d'aquests coneixements. En vam tenir una bona mostra aquesta passada tardor durant les dues jornades sobre patrimoni etnològic i desenvolupament sostenible organitzades per l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, amb dinou conferències sobre elements del nostre patrimoni cultural immaterial que reivindiquen els coneixements tradicionals —i no tan tradicionals— que poden contribuir a minorar els efectes negatius del canvi climàtic. Tot plegat ens demostra que mirar enrere ens ajuda a construir un futur més sostenible.

Per tot això, i precisament amb aquesta mirada al futur, amb la publicació per part de l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català d'aquest número monogràfic de la revista *Canemàs* donem suport al compromís de la UNESCO de treballar conjuntament per resoldre un problema que ens afecta de forma global.